

**นวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2
ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา**

**Academic Management Innovation of the Primary Schools Under
Samut Prakan Primary Education Service Area Office 2
Based on the Concept of Educational Innovator's Skills**

น้ำอ้อย สุขเสนา¹
Num-aoy Suksena¹

Received: 7 March 2026 Revised: 5 April 2026 Accepted: 9 April 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัด สพป.สป.2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา 2) เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของการบริหารวิชาการโรงเรียนแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา 3) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัด สพป.สป.2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัด สพป.สป.2 จำนวน 302 คน ผู้เชี่ยวชาญโรงเรียนต้นแบบ 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัด สพป.สป.2 ที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านการนิเทศการสอน ($PNI_{Modified} = 0.014$) รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผล ($PNI_{Modified} = 0.008$) การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีคือ ด้านการนิเทศ (1) ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในด้านการนิเทศการสอน (2) โรงเรียนที่ผู้บริหารมีการขับเคลื่อนระบบการนิเทศการสอนจะสนับสนุนได้ตรงตามหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล (1) นโยบายการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย (2) ความสำคัญวางแผนกำหนดรูปแบบและเกณฑ์การวัดและประเมินผล โดยมี 2 นวัตกรรมย่อยคือ (1) นวัตกรรมการบริหารการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาทักษะนวัตกรรมการศึกษาของครูด้านทักษะการตั้งคำถามและทักษะเครือข่ายความคิด (2) นวัตกรรมการบริหารการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาทักษะนวัตกรรมการศึกษาของครูด้านทักษะการสังเกต และทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี; Faculty of Education, Dhonburi Rajabhat University
E-mail: Num-aoy.s@dru.ac.th

คำสำคัญ (Keywords): นวัตกรรมการบริหารวิชาการ ทักษะนวัตกรรมการศึกษา โรงเรียน ประถมศึกษา

Abstract

The purposes were 1) to study the priority needs of academic management innovation of the primary schools under SPN2 based on the concept of educational innovator's skills 2) to study best practices of academic management innovation Based on the concept of educational innovator's skills 3) to develop innovations in academic management of the primary schools under SPN2 Based on the concept of educational innovator's skills. The sample consisted of 302 school administrators and teachers and 3 experts from model schools. Data were collected using questionnaires and interview forms. Frequency, percentage, mean, standard deviation was analyzed and analyze the qualitative data with inductive analysis. The results of the research showed 1) The top priority needs of academic management innovation of the primary schools under SPN2 is teaching supervision ($PNI_{Modified} = 0.014$), measurement and evaluation ($PNI_{Modified} = 0.008$) study best practices (1) School administrators are important (2) Schools where the administrators have implemented a system for supervising teaching will be able to provide support directly related to the curriculum, including assessment and evaluation. (1) The measurement and evaluation policy promote student learning through a variety of methods (2) Planning, formatting, measurement and evaluation criteria are important. consists of 2 sub-innovations (1) Supervision Management Innovation Enhancing Teacher's Develop Educational Innovator skills focus on Questioning Skills and Idea Networking Skills (2) Measurement and Evaluation Management Innovation Enhancing Teacher's Develop Educational Innovator skills focus on Observing Skills and Creative thinking skills.

Keywords: Academic Management Innovation, Educational Innovator's skills, Primary schools

บทนำ (Introduction)

สภาพการณ์โลกและการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน อาทิ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมืองการปกครองนานาชาติประเทศทั่วโลก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน รูปแบบการใช้ชีวิตของมนุษย์แบบดั้งเดิม ไม่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาได้อีกต่อไป กล่าวคือ การพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้นต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศ การพัฒนาคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลก

นวัตกรรม (Innovation) ได้เข้ามาตั้งแต่ในศตวรรษที่ 15 และเริ่มใช้กันอย่างแพร่หลายในศตวรรษที่ 19 ในปัจจุบันใช้กันเป็นเรื่องปกติในชื่อของมหาวิทยาลัย หนังสือเรียน ตำราวิชาการ และบทความต่าง ๆ เป็นที่รู้กันว่านวัตกรรมมีส่วนสำคัญ ในกระบวนการเศรษฐกิจและการแข่งขันของประเทศรัฐบาลและผู้นำทางธุรกิจมีความต้องการนวัตกรรม และส่งเสริมการนำเสนอนวัตกรรมใหม่ ๆ อยู่เสมอ (Luecke, 2009) สอดคล้องกับ พงษ์ศักดิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2561) กล่าวว่าในวารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษาว่า “สังคมจึงคาดหวังว่าระบบการศึกษาจะมีปฏิกิริยาในการช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถของคนไทยในการสร้างสรรค์นวัตกรรมโดยเฉพาะนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ ปาฏิหาริย์นี้ จะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์การบริหารการศึกษา จากการบริหารการศึกษาให้คนเรียนหนังสือและอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น เป็นการบริหารการศึกษาให้คนเป็นนวัตกรรม (Innovator)” การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการพัฒนาศักยภาพมนุษย์เพื่อสังคมที่เข้มแข็ง ดังนั้นการศึกษาจึงต้องจัดให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ปัจจุบันสังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มีความสลับซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (บรรจง อมรชีวิน, 2554) สอดคล้องกับนวัตกรรมเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะเป็นผู้ริเริ่มคิด เรียนรู้และลงมือทำในสิ่งที่แปลกใหม่ และทำในสิ่งที่แตกต่างหรือ ทำสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน เข้าใจนวัตกรรม มีความมุ่งมั่นหลากหลาย เข้าใจจุดที่แตกต่างของมุมมองที่ซับซ้อน ท้าทาย รู้จักสังเกต ตั้งคำถาม กระตือรือร้น รู้จักทดลองประสบการณ์ความคิดใหม่ ๆ มีความสามารถในการเชื่อมโยงความคิดระหว่างคำถามหรือปัญหาโดยการสอบถาม การสังเกต การทดลองและการสร้างสรรค์ (Christensen, 2016) อาจกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะนวัตกรรม เพื่อตอบโจทย์และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต

เมื่อพิจารณาด้านการบริหารสถานศึกษา จะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นเป้าหมายหลักของการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและงานอื่น ๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนงานสอนให้บรรลุผลสำเร็จ สอดคล้องกับ เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานส่วนใหญ่ที่ครอบคลุมงานทั้งทางตรงและทางอ้อมในสถานศึกษา ถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญของสถานศึกษา การจัดการศึกษา

ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ สามารถรองรับการศึกษาในทุกระดับทุกประเภท มีทิศทางการพัฒนาจัดการศึกษา และมีวิสัยทัศน์ที่ว่า ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เสมอภาค และเรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณภาพตามมาตรฐานระดับสากล และการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 สุวิทย์พยอมเพียง โดยมีพันธกิจที่สอดคล้องข้อที่ 3 ว่าด้วยการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ข้อที่ 6 ว่าด้วยการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถตรงตามสมรรถนะวิชาชีพ และส่งเสริมความก้าวหน้าในสายงานอาชีพ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ, 2564)

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองให้ผู้เรียนเกิดทักษะนวัตกรรมและบทบาทของครูผู้สอนในปัจจุบันยังไม่เป็นไปตามนโยบายทางการศึกษา ครูผู้สอน คือ แหล่งนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อสร้างผู้เรียนให้เกิดทักษะนวัตกรรม ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเกิดการเรียนรู้ และวิธีการสร้างนวัตกรรม โดยเป็นนวัตกรรมการศึกษา การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในปัจจุบันควรตอบสนองวิสัยทัศน์หรือนโยบายทางการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะนวัตกรรม โดยเฉพาะครูซึ่งมีบทบาทสำคัญด้านการจัดการเรียนการสอน ครูต้องมีทักษะนวัตกรรมการศึกษา ก่อน แล้วจึงจะไปสอนผู้เรียนให้เกิดทักษะนวัตกรรมได้อย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารการศึกษา หรือผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนนี้เช่นกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนานวัตกรรมการบริหาร หรือการหาแนวทางใหม่ในการบริหารวิชาการโรงเรียน เพื่อให้ครูมีทักษะนวัตกรรมการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษานวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิผลและมุ่งพัฒนาด้านคุณภาพผู้เรียน อันจะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาประเทศตามวิสัยทัศน์ที่กล่าวว่า มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของการบริหารวิชาการโรงเรียนแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา
3. เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา

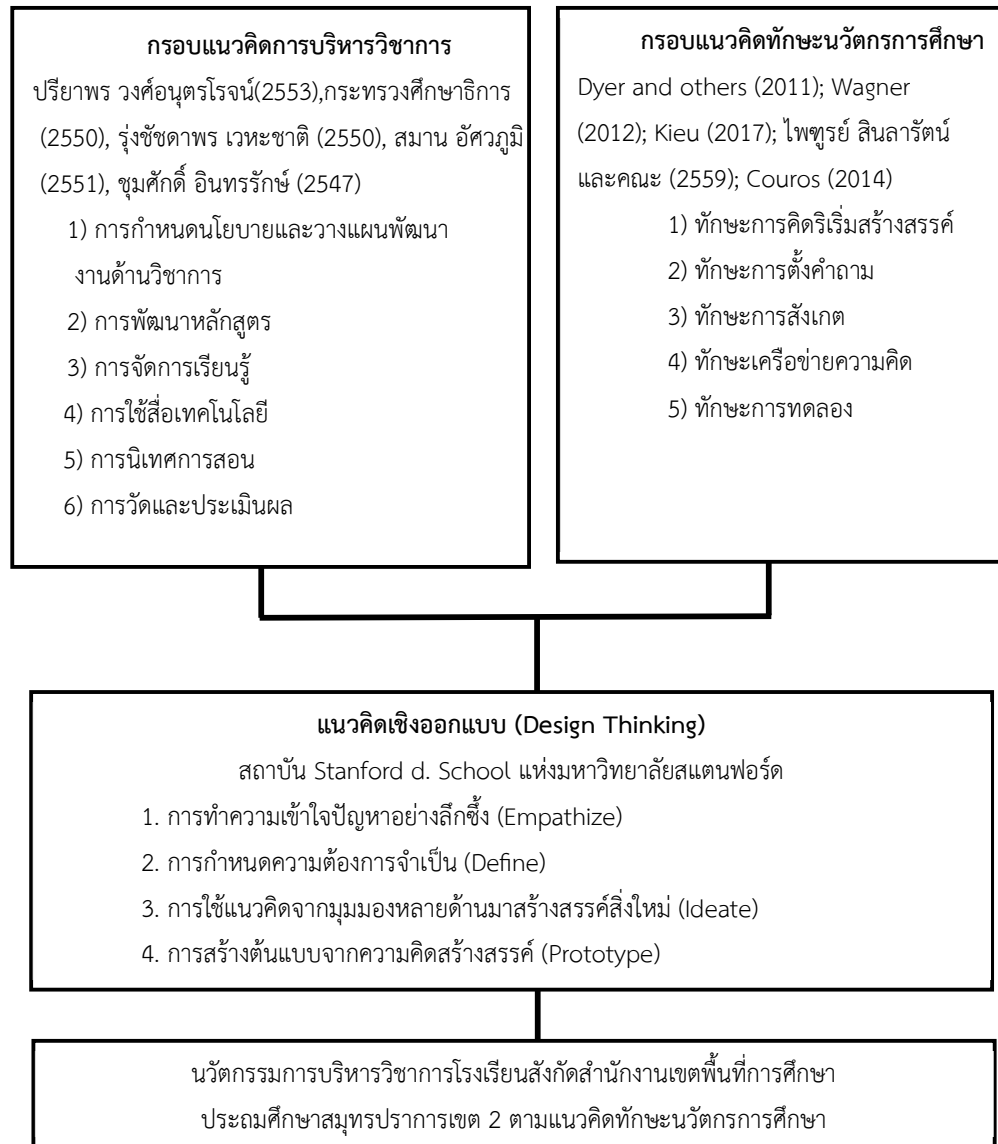
กรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวคิดการบริหารวิชาการ โดยสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยประกอบด้วย ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553), ภัทรวงษ์ศึกษาธิการ (2550), รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550), สมาน อัครวุฒิ (2551), ชุมศักดิ์ อินทรรักษ์ (2547) สังเคราะห์ได้เป็น 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนางานด้านวิชาการ 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดการเรียนรู้ 4) การใช้สื่อเทคโนโลยี 5) การนิเทศการสอน 6) การวัดและประเมินผล

2. แนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา กำหนดองค์ประกอบโดยใช้แนวคิด ของ Dyer, Gregersen, & Christensen (2011); Wagner (2012); Kieu (2017) ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2559) Couros (2014) สังเคราะห์ได้เป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative thinking skills) 2) ทักษะการตั้งคำถาม (Questioning Skills) 3) ทักษะการสังเกต (Observing Skills) 4) ทักษะเครือข่ายความคิด (Idea Networking Skills) 5) ทักษะการทดลอง (Experimenting Skills)

3. แนวคิดการพัฒนานวัตกรรม โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เป็นกระบวนการออกแบบนวัตกรรม ของสถาบัน Stanford d. School แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด โดยมีกระบวนการคิดเชิงออกแบบ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การทำความเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง (Empathize) 2) การกำหนดความต้องการจำเป็น (Define) 3) การใช้แนวคิดจากมุมมองหลายด้านมาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (Ideate) 4) การสร้างต้นแบบจากความคิดสร้างสรรค์ (Prototype)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการบริหารวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา (Academic Management Innovation of The Primary Schools Under Samut Prakan Primary Education service area office) Based on the Concept of Educational Innovator's skills) โดยมีรายละเอียดของกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multiphase Mixed-Method Research) ซึ่งผสมวิธีระหว่างวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การออกแบบการวิจัย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา

1) ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการโรงเรียนและทักษะนวัตกรรมการศึกษา ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินกรอบแนวคิด จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการโรงเรียนและทักษะนวัตกรรมการศึกษา

2) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 จำนวน 71 โรงเรียน จำนวน 1,389 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครู จำนวน 302 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ขั้นที่ 1 สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารโรงเรียน ครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน แล้วกำหนดสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียนเพื่อให้ครอบคลุมทุกขนาดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ขั้นที่ 3 กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และครู โดยผู้ให้ข้อมูลได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่ายเพื่อให้ครอบคลุมตามที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม

การหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย คือ นำเครื่องมือเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา 2 คน ด้านการบริหารหลักสูตรระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน และด้านการพัฒนานวัตกรรม ในโรงเรียน จำนวน 1 คน เพื่อพิจารณาคุณภาพเครื่องมือโดยตรวจสอบการใช้ภาษา ความเหมาะสม ความครอบคลุมและความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยมีเกณฑ์การตัดสินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ คือค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของการบริหารวิชาการโรงเรียนแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา กระบวนการวิจัยขั้นตอนนี้เป็นการใช้แนวคิดจากการใช้แนวคิดจากมุมมองหลายด้าน มาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (Ideate) โดยศึกษาโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 3 คน ได้แก่ 1) โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม 2) โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสุวรรณภูมิ 3) ดรณสิกขาลัย โรงเรียนนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์

การหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย คือ หาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เป็นหลัก โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความกับวัตถุประสงค์ (IOC) ผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยปรับปรุงภาษาให้เหมาะสม จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและเก็บข้อมูลเบื้องต้นมาปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา

1) ออกแบบร่างนวัตกรรม

2) การพัฒนานวัตกรรม

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมในโรงเรียน จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารวิชาการโรงเรียน จำนวน 2 ท่าน ด้านการบริหารการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างนวัตกรรม ฉบับที่ 1 และการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างนวัตกรรม ฉบับที่ 2 โดยการประชุมสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion)

การหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ตามโครงสร้าง ส่งแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่าเครื่องมือสามารถประเมินองค์ประกอบของ "ความเหมาะสม" และ "ความเป็นไปได้" หรือไม่ โดยให้คะแนน (+1) มั่นใจ (0) ไม่แน่ใจ (-1) ไม่ตรง โดยข้อความที่มีค่า IOC ผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่องนวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 จำนวน 71 โรงเรียน จำนวน 1,389 คน

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครู จำนวน 302 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ผลของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา

การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI (ลำดับ)
	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	
1. การกำหนดนโยบายและ วางแผนพัฒนางานด้านวิชาการ	4.381	0.386	มาก	4.412	0.375	มาก	0.007 (3)
2. การพัฒนาหลักสูตร	4.419	0.386	มาก	4.443	0.348	มาก	0.006 (4)
3. การจัดการเรียนรู้	4.494	0.354	มาก	4.521	0.290	มากที่สุด	0.006 (4)
4. การใช้สื่อเทคโนโลยี	4.435	0.393	มาก	4.457	0.353	มาก	0.005 (5)
5. การนิเทศการสอน	4.491	0.343	มาก	4.553	0.328	มากที่สุด	0.014 (1)
6. การวัดและประเมินผล	4.449	0.365	มาก	4.483	0.357	มาก	0.008 (2)
รวม	4.445	0.371	มาก	4.464	0.363	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.445, S.D. = 0.371) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.494, S.D. = 0.354) รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.491, S.D. = 0.343) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.464, S.D. = 0.363) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศการสอน มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.553, S.D. = 0.328) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.521, S.D. = 0.290) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา พบว่า การบริหาร

วิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการนิเทศการสอน ($PNI_{Modified} = 0.014$) รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผล ($PNI_{Modified} = 0.008$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะนวัตกรรมการศึกษา

การพัฒนาทักษะ นวัตกรรมการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI (ลำดับ)
	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	
1. ทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.481	0.356	มาก	4.501	0.334	มากที่สุด	0.004 (5)
2. ทักษะการตั้งคำถาม	4.438	0.368	มาก	4.475	0.360	มาก	0.008 (3)
3. ทักษะการสังเกต	4.470	0.373	มาก	4.497	0.334	มาก	0.006 (4)
4. ทักษะเครือข่ายความคิด	4.432	0.372	มาก	4.474	0.332	มาก	0.010 (1)
5. ทักษะการทดลอง	4.404	0.388	มาก	4.444	0.349	มาก	0.009 (2)
รวม	4.445	0.371	มาก	4.465	0.363	มาก	

จากตารางที่ 2 จากการวิเคราะห์ พบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะนวัตกรรมการศึกษาในภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาทักษะนวัตกรรมการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.445$, S.D. = 0.371) เมื่อพิจารณารายทักษะพบว่า ทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.481$, S.D. = 0.356) รองลงมาได้แก่ ทักษะการสังเกต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.470$, S.D. = 0.373)

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาทักษะนวัตกรรมการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.465$, S.D. = 0.363) เมื่อพิจารณารายทักษะ พบว่า ทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.501$, S.D. = 0.334) รองลงมาได้แก่ ทักษะการสังเกต มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.497$, S.D. = 0.334)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของการบริหารวิชาการโรงเรียนแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา

1. การนิเทศการสอนตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในด้านการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนรวมถึงการจัดระบบการนิเทศการสอน กระบวนการนิเทศการสอน และการขับเคลื่อนการนิเทศการสอนด้วยการมีส่วนร่วมในการนิเทศการสอนของครู 2) โรงเรียนที่ผู้บริหารมีการขับเคลื่อนระบบการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนการวางแผนการนิเทศการสอน มีกระบวนการนิเทศติดตาม ให้คำแนะนำครู

เป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องแบบประจำสม่ำเสมอจะสนับสนุนให้ครูมีการจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดไว้

2. การวัดและประเมินผล ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้ 1) นโยบายของโรงเรียนต้องมีความชัดเจนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและประเมินผลเพื่อพัฒนา 2) โรงเรียนต้องวางแผน กำหนดรูปแบบ และเกณฑ์การประเมินการวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน 3) การวัดและประเมินผลเชิงสมรรถนะโดยกำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน 4) การวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย มีการประเมินผลอยู่เป็นระยะ ๆ

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา

นวัตกรรมหลัก คือ นวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนวัตกรรมการศึกษาของครูด้านทักษะการตั้งคำถาม ด้านเครือข่ายความคิด ด้านทักษะการสังเกต และด้านทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 2 นวัตกรรมย่อย ดังนี้

นวัตกรรมย่อยที่ 1 คือ นวัตกรรมการบริหารการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาทักษะนวัตกรรมการศึกษาของครูด้านทักษะการตั้งคำถาม และทักษะเครือข่ายความคิด

นวัตกรรมย่อยที่ 2 คือ นวัตกรรมการบริหารการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาทักษะนวัตกรรมการศึกษาของครูด้านทักษะการสังเกต และทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์

อภิปรายผล (Research Discussion)

1. จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษาผลการวิจัยพบว่าการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา ในภาพรวม พบว่า การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 มีลำดับขั้นความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ 1) การนิเทศการสอน 2) การวัดและประเมินผล 3) การกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนางานด้านวิชาการ 4) การจัดการเรียนรู้และการพัฒนาหลักสูตร 5) การใช้สื่อเทคโนโลยี สะท้อนให้เห็นว่า ความสำคัญและมีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ในการพัฒนาตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา ลำดับที่ 1 ด้านการนิเทศการสอน สอดคล้องกับ ศิริวรรณ ลีกิจเจริญผล (2559) ที่กล่าวว่า ผู้นิเทศต้องให้

การช่วยเหลือครูเชิงบูรณาการเพื่อยกระดับคุณภาพทั้งระบบ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดีด้านการประยุกต์เทคนิคที่หลากหลย จะเห็นได้ว่า ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา ต้องยกคุณภาพทั้งระบบ และความต้องการจำเป็นตามทักษะนวัตกรรมการศึกษาของครู คือด้านทักษะการตั้งคำถาม และทักษะเครือข่ายความคิด สอดคล้องกับ อรชร ปราจันทร์ และสุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) กล่าวว่า ทักษะการตั้งคำถาม คือความสามารถในการใช้คำถามเพื่อช่วยขยายความคิดโดยกระตุ้นให้สืบเสาะหาคำตอบและเกิดความคิดวิเคราะห์ เพื่อสร้างองค์ความรู้และสร้างแรงบันดาลใจพัฒนาสิ่งใหม่ ครูต้องใช้การตั้งคำถามในการจัดการเรียนการสอนอยู่ทุกครั้ง สอดคล้องกับ Topping (2002) กล่าวว่า ทักษะการทำงานในรูปเครือข่ายแบบร่วมมือ เป็นทักษะการทำงานของผู้หน้าที่สำคัญประการหนึ่ง และสำหรับการทำงานในเครือข่ายแบบร่วมมือมีประสิทธิภาพคือการทำงานในรูปแบบทักษะการให้กำลังใจระหว่างบุคคล การเสริมสร้างกำลังใจระหว่างบุคคลด้วยวิธีการใช้ข้อมูลข่าวสารร่วมกัน และส่งเสริมสนับสนุนร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน รวมทั้งการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา โดยเริ่มจากการพัฒนาคุณภาพระบบการศึกษาที่เป็นเครือข่ายเดียวกัน

2) ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา ลำดับที่ 2 ด้านการวัดและประเมินผล และความต้องการจำเป็นตามทักษะการค้นหานวัตกรรม คือ ทักษะการสังเกต และทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ควรได้รับความสำคัญจำเป็นในการพัฒนาทักษะการสังเกตของครู สอดคล้องกับ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2550) ที่กล่าวว่า ทักษะการสังเกต หมายถึง การใช้ประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนังเข้าไปสัมผัสโดยตรงกับวัตถุ หรือเหตุการณ์เพื่อค้นหาข้อมูลซึ่งเป็นรายละเอียดของสิ่งนั้นโดยไม่ใส่ความคิดเห็นของผู้สังเกตเข้าไป ดังนั้นครูผู้สอนต้องสังเกตผู้เรียนในขณะที่สอน ผสมผสานทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นหนึ่งในคุณสมบัติของครูในการมีทักษะนวัตกรรมการศึกษา สอดคล้องกับ สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2552) ที่กล่าวว่าทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นความสามารถของบุคคลที่แสดงความคิดหลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม คิดได้กว้างไกล โดยนำประสบการณ์ที่ผ่านมาเป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดความคิดใหม่ อันนำไปสู่การประดิษฐ์คิดค้นพบสิ่งต่าง ๆ ที่แปลกใหม่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคล่องในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และความละเอียดลออส่งเสริมให้ครูเกิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา

2. แนวปฏิบัติที่ดีของการบริหารวิชาการโรงเรียนแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา

ได้แนวคิดจากมุมมองหลายด้านมาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (Ideate) เป็นหนึ่งในรูปแบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบของ Stanford D. School UK. สอดคล้องกับ Tran (2016) การนำความคิดที่หลากหลายเพื่อให้เกิดความคิดใหม่ โดยการนำข้อมูลค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น จากนั้นเป็นขั้นตอนของการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่มีแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหามากมายโดยไม่จำกัดกรอบความคิด การสัมภาษณ์นี้ คือ การนำเสนอแนวความคิด ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหามารูปแบบต่าง ๆ อย่างไม่มีกรอบจำกัด ระดมความคิดในหลากหลายมุมมอง หลากหลายวิธีการออกมาให้มากที่สุด เพื่อที่จะเป็นฐานข้อมูลในการที่เราจะนำไปประเมินผลเพื่อสรุปเป็นความคิดเป็นการผสมผสานหลากหลายความคิดให้ออกมาเป็นแนวทางสุดท้ายที่ชัดเจน การสัมภาษณ์นี้เป็นแนวปฏิบัติที่ดีนี้ยังช่วยให้เห็นแนวทางอย่างรอบด้านและละเอียดขึ้น โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อศึกษาการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา โดยผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา หรือแนวทางการบริหารวิชาการโรงเรียนที่มีแนวคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม หรือโรงเรียนนวัตกรรม (innovative schools) เป็นรูปแบบของโรงเรียนที่ส่งเสริมการใช้และสร้างนวัตกรรมในโรงเรียน

3. นวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา

จากผลการศึกษานวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษา เป็นผลจากการวิจัยในครั้งนี้ มีชื่อนวัตกรรม วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม ผู้วิจัยจึงนำเสนอรายละเอียดของนวัตกรรม ดังนี้

ชื่อนวัตกรรม

“นวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนวัตกรรมการศึกษาของครูด้านทักษะการตั้งคำถาม ด้านเครือข่ายความคิด ด้านทักษะการสังเกต และด้านทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Academic Management Innovation of school to Develop Educational Innovator skills of teachers focus on Questioning Skills, Idea Networking, Skills Observing Skills, and Creative thinking skills)”

วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

พัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนวัตกรรมการศึกษาของครูด้านทักษะการตั้งคำถาม ด้านเครือข่ายความคิด ด้านทักษะการสังเกต และด้านทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์

รายละเอียดของนวัตกรรม

นวัตกรรมหลัก คือ นวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนวัตกรรมการศึกษาของครูด้านทักษะการตั้งคำถาม ด้านเครือข่ายความคิด ด้านทักษะการสังเกต และด้านทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Academic Management Innovation of school to Develop Educational Innovator skills of teachers focus on Questioning Skills, Idea Networking Skills, Observing Skills, and Creative thinking skills) ประกอบด้วย 2 นวัตกรรมย่อย ดังนี้

นวัตกรรมย่อยที่ 1 คือ นวัตกรรมการบริหารการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาทักษะนวัตกรรมการศึกษาของครูด้านทักษะการตั้งคำถาม และทักษะเครือข่ายความคิด (Supervision Management Innovation Enhancing Teacher's Develop Educational Innovator skills focus on Questioning Skills and Idea Networking Skills) มีลักษณะสำคัญของนวัตกรรมเป็นการบริหารการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาทักษะนวัตกรรมการศึกษาของครูเพื่อพัฒนาทักษะการตั้งคำถาม และทักษะเครือข่ายความคิด รูปแบบการนิเทศการสอนที่เน้นการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย เพื่อพัฒนาครูและยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน พัฒนาทักษะการตั้งคำถาม และทักษะเครือข่ายความคิด สอดคล้องกับ Tidd and Other (2005) อรชร ปรารักษ์ และสุกัญญา แซ่ม้อย (2561) กล่าวว่า องค์การที่ต้องการมุ่งสู่องค์กรนวัตกรรมต้องให้ความสำคัญกับ การสร้างเครือข่ายซึ่งทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรต่าง ๆ การมีเครือข่ายภายนอกจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเพราะทำให้มีพลังอำนาจในการต่อรองเพิ่มมากขึ้น โดยสร้างรูปแบบการนิเทศการสอนพลังภาคีเครือข่าย สพป. สป. 2 มุ่งเน้นพัฒนาครูให้มีทักษะการตั้งคำถาม และทักษะเครือข่ายความคิด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืน ให้การนิเทศการสอนพลังเครือข่าย สพป.สป. 2 ยังคงพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ศุภวรรณ สัจจพิบูล (2560) ได้กล่าวถึงการนิเทศมุ่งเน้นที่เกิดจากความสนใจของครูผู้สอนในการที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตน จากการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่อยู่ในบริบทการเรียนรู้เดียวกัน และส่งเสริมการสร้างบรรยากาศของการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีการเกื้อกูลกันและกันอย่างเป็นมิตร โดยมีผู้สอนงาน (coach) ซึ่งเป็นผู้รู้ที่เข้ามาส่งเสริมความรู้และฝึกฝนทักษะที่สัมพันธ์กับเป้าหมายที่ผู้สอนต้องการพัฒนาก่อนการสอน ทำการสังเกตการสอน และกระตุ้นให้ครูผู้สอนวิเคราะห์และสะท้อนผลการปฏิบัติการสอนของตนเองจนสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย และมีพี่เลี้ยง (mentor) เป็นผู้คอยสนับสนุน ส่งเสริม ให้กำลังใจตลอดกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้สอนสามารถพัฒนาบทเรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นวัตกรรมย่อยที่ 2 คือ นวัตกรรมการบริหารการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาทักษะนวัตกรรมการศึกษาของครูด้านทักษะการสังเกต และทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Measurement

and Evaluation Management Innovation Enhancing Teacher's Develop Educational Innovator skills focus on Observing Skills and Creative thinking skills) พบว่า ลักษณะสำคัญของนวัตกรรมการบริหารการวัดและประเมินผล มีลักษณะแนวทางใหม่โดยการสร้าง ระบบการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาทักษะนวัตกรการศึกษาของครู โดยมุ่งเน้นด้านทักษะการสังเกต และทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ประกอบด้วย การประเมินทั้งด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู ในฐานะผู้สร้างนวัตกรการศึกษา โดยอาจใช้ทั้งวิธีการประเมินแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน การสังเกตพฤติกรรม การสอน การสัมภาษณ์ การทำแบบทดสอบ หรือการประเมินจากผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ วิษณุ ทรัพย์สมบัติ (2564) ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคในสถานการณ์โควิด-19 คือ ใช้วิธีการและรูปแบบการวัดและ ประเมินผลที่เหมาะสม และหลากหลายผสมผสานกันไป เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจ ผลงานการประเมิน ภาคปฏิบัติ การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน และการทดสอบ

องค์ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

องค์ความรู้ใหม่ของการศึกษานวัตกรการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ตามแนวคิดทักษะนวัตกรการศึกษา คือนวัตกรรมหลัก ชื่อ นวัตกรการบริหารวิชาการโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนวัตกรการศึกษาของครูด้านทักษะ การตั้งคำถาม ด้านเครือข่ายความคิด ด้านทักษะการสังเกต และด้านทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Academic Management Innovation of school to Develop Educational Innovator skills of teachers focus on Questioning Skills, Idea Networking, Skills Observing Skills, and Creative thinking skills) ประกอบด้วย 2 นวัตกรรมย่อย ดังนี้ นวัตกรรมย่อยที่ 1 คือ นวัตกร การบริหารการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาทักษะนวัตกรการศึกษาของครูด้านทักษะการตั้งคำถาม และทักษะเครือข่ายความคิด (Supervision Management Innovation Enhancing Teacher's Develop Educational Innovator skills focus on Questioning Skills and Idea Networking Skills) และนวัตกรรมย่อยที่ 2 คือ นวัตกรการบริหารการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาทักษะ นวัตกรการศึกษาของครูด้านทักษะการสังเกต และทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Measurement and Evaluation Management Innovation Enhancing Teacher's Develop Educational Innovator skills focus on Observing Skills and Creative thinking skills)

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ควรดำเนินการพัฒนาโรงเรียน นำร่องเรื่องกรณีศึกษาการสอน การวัดและประเมินผลของครู การกำหนดนโยบายหลักสูตรของสถานศึกษา การสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงของการนิเทศการสอน การวัดและประเมินผลของครู เพื่อพัฒนาทักษะนวัตกรรมการศึกษาของครูตามบริบทของโรงเรียน เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า การนิเทศการสอน มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือการวัดและประเมินผลของครู

2. ทักษะการทดลองของครูมีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดเป็นทักษะที่ครูมีอยู่แล้ว ซึ่งเป็นจุดแข็ง ส่วนการพัฒนาทักษะนวัตกรรมการศึกษาของครู ต้องเพิ่มการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในด้านทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการสังเกต ทักษะเครือข่ายความคิด มาเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนทักษะนวัตกรรมการศึกษาของครู

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนนำร่องทักษะ นวัตกรรมการศึกษาในระดับอนุบาลเพื่อวางรากฐานเด็กตั้งแต่ระดับอนุบาลอันเป็นพื้นฐานสำคัญ ก่อนระดับประถมศึกษา ให้ครูอนุบาลมีทักษะนวัตกรรมการศึกษามุ่งเฉพาะเด็กในระดับอนุบาล

2. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษานวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียน ตามแนวคิดทักษะนวัตกรรมการศึกษาสำหรับครู ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นนวัตกร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2547). การบริหารงานวิชาการ. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บรรจง อมรชีวิน. (2554). สอนให้คิด. ภาพพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การนิเทศการสอน. พิมพ์ดี.
- พฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์. (2561). กระบวนทัศน์ใหม่ของการบริหารการศึกษา. วารสารการบริหาร และนวัตกรรมการศึกษา, 1(1),3.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2550). ปรับเปลี่ยนวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีการสอนวิทยาศาสตร์สู่ห้องเรียน แห่งการคิด. สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2559). การศึกษา 4.0 เราต้องแปลงกับดักให้เป็นความหวังดี. การศึกษา 4.0 เป็น ยิ่งกว่าการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิษณุ ทรัพย์สมบัติ. (2564). ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน o-net ปีการศึกษา 2562. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ศิริวรรณ ลี้กิจเจริญผล. (2559). การนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ภาษาอังกฤษ. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภวรรณ สัจจพิบูล. (2560). แนวคิดการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมาน อัสวภูมิ. (2551). การบริหารการศึกษสมัยใหม่: แนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติ (พิมพ์ ครั้งที่ 4). อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สุคนธ์ สินธพานนท์, วรรณเลิศลักษณ์ วรรณพฤกษ์, และพิมพ์พันธ์ สินธพานนท์. (2552). พัฒนา ทักษะการคิด – พิชิตการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 4). ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). ข้อมูลสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและ
นิติการ. <https://personnel.obec.go.th/web/>
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
2564. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ.
- อรชร ปราจันทร์ และสุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิง
นวัตกรรมของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น,
12(1), 156-169.
- Christensen, C. M., Raynor, M. E., & McDonald, R. (2016). HBR's 10 must reads 2017:
The definitive management ideas of the year from Harvard Business
Review (with bonus article "What is disruptive innovation?"). Harvard
Business Review Press.
- Couros, G. (2014). The Innovator's Mindset: Empower Learning, Unleash Talent, and
Lead a Culture of Creativity. Gower Publishing.
- Dyer, Gregersen, & Chistensen, (2011). The Innovator's DNA: Mastering the Five
Skills of Disruptive Innovators. Harvard Business review press.
- Tidd, J. & others. (2005). Managing Innovation: Integrating Technological, Market
and Organization Change. John Wiley and Sons.
- Topping, P. A. (2002). Managerial leadership. McGraw-Hill.
- Tran, N. (2016). Design Thinking Playbook for Change Management in K12 Schools.
ISSUU. https://issuu.com/normantran2001/docs/design_thinking_playbook
- Kieu, P. (2017). 8 Skills make a successful innovator. [https://sociable.co/
business/innovation-8-skills](https://sociable.co/business/innovation-8-skills).
- Luecke, R. (2009). The innovator's toolkit: 10 practical strategies to help you
develop and implement innovation (Harvard Business Essentials).
Harvard Business School Press.
- Wagner, T. (2012). Creating innovators: The making of young people who will
change the world. Scribner/Simon & Schuster Publisher.